

at have faaet Kundskab om, at et Aktieselskab er kommet under Konkurs, og at dets Aktier som Følge heraf ere af ringe Værdi, tilbyder saadanne til Salg for deres paalydende Beløb og ved svingagtig Fortielse af Konkursen faar et Køb i Stand, ikke kan paaberaabe sig Aftalen. Det samme kan imidlertid gælde under tilsvarende Omstændigheder, naar ikke Sælgeren, men Køberen har taget Initiativet til Retshandelen, saa at denne ikke kan siges at være fremkaldt ved Sælgerens Svig; det vilde stride imod almindelig Hæderlighed, om Sælgeren med den Viden, han har, vilde modtage et Tilbud om Køb af Aktien for dens fulde Beløb uden at oplyse Køberen om Forholdet. Men det kunde befrygtes, at § 31 vilde blive forstaaet saaledes, at den modsætningsvis for nægtede dette og altsaa underkendte den Sætning, at en Viden hos Erklæringsmodtageren om Urigtigheden af den erklærendes Forudsætninger ved Erklæringens Afgivelse, der er af saadan Beskaffenhed, at Erklæringens Modtagelse og Fastholdelse vilde være uhæderlig, maa gøre Løftet uforbindende. En Viden, der gør det uhæderligt at fastholde en Viljeserklæring, kan imidlertid foreligge ogsaa med Hensyn til andre Mangler ved Viljeserklæringen end Vildfarelse, saaledes navnlig, naar Afgiveren ifølge Nødstilstand, Ophidselse eller Beruselse befandt sig i en særlig opstemt Sindstilstand, som var Erklæringens Modtager bekendt, og forsaavidt kunde ligeledes en Modsætningsfortolkning fra §§ 30 og 32, svarende til den omtalte Modsætningsfortolkning fra § 31, befrygtes. Det er navnlig Frygten for saadanne Modsætningslutninger, som har medført Optagelsen af Bestemmelsen i § 33, der gaar ud paa, at selv om en Viljeserklæring ellers maatte anses for gyldig, kan den, til hvem Erklæringen er afgivet, dog ikke paaberaabe sig den, naar det paa Grund af Omstændigheder, som forelaa, da Erklæringen kom til hans Kundskab, og hvorom han maa antages at have været vidende, vilde stride imod almindelig Hæderlighed, om han gjorde den gældende.

Betingelsen for en Viljeserklærings Ugyldighed ifølge § 33 er saaledes, at det paa Grund af en vis Kundskab hos den, som den er afgivet til, vilde stride mod almindelig Hæderlighed, at han fastholdt den. Medens det danske Udkast henviser til almindelig Hæderlighed, henviser det norske Udkast til „redelighed eller god tro“ og det svenske til „tro och heder“. I disse forskellige Formuleringer ligger ingen Realitetsforskel. Afgørelsen er efter alle tre Udkast, om Viljeserklæringen strider imod, hvad der efter den til enhver Tid i Samfundet herskende almindelige Opfattelse er hæderligt. At den paagældendes personlige Opfattelse af det uhæderlige er snævrere eller videre end den almindelige, kommer ikke i Betragtning; heller ikke, at Uhæderlighedsbegrebet i den særlige Kreds, som den paagældende tilhører, er snævrere end det almindelige. Uhæderligheden maa skyldes en vis Kundskab. At den paagældende burde have haft en vis Kundskab, kan ikke føre en Retshandel ind under § 33. Ej heller vil det f. Eks. føre den paagældende ind under § 33, at han ifølge sit Skøn antager, at Retshandelen vil falde anderledes ud end af Erklæringens Afgiver paaregnet. Den Kundskab, der medfører Uhæderligheden, maa være en saadan, som paa det Tidspunkt, da Erklæringen kom til den paagældendes Bevidsthed, jfr. herved § 41, var tilstede hos ham angaaende de foreliggende Omstændigheder.

Mod Bestemmelsen i § 33 er fremkommet den Indvending, at den ved Henvisningen til „almindelig Hæderlighed“ er alfor vag og aabner Vejen for vilkaarligt Dommerskøn. Afgørelsen efter frit Skøn mellem det hæderlige og uhæderlige og andre ligesaa vage Begreber tilkommer imidlertid utvivlsomt i mange andre Henseender Domstolene; i den her omhandlede Henseende at tillægge Domstolene dette frie Skøn ses ikke at være mere betænkeligt end f. Eks. som den gældende positive Lovgivning i Danske Lov 5—1—2 at tillægge dem Beføjelse til at erklære en Aftale for ugyldig som stridende mod Ærbarhed. Og Forholdet er ikke det, at der ved § 33 hjemles en for dansk Ret